

TONI PUIG

Les produccions culturals dels joves metropolitans

EN LA NOVA CRISI de les metròpolis transurbanes hem d'emmarcar la nostra intervenció en el col·lectiu dels joves i n'hem d'entendre la cultura, les possibilitats d'intervenció i la visió parcial a partir de la complexitat de *tota* la ciutat. Aquesta ciutat europea, avui en crisi, i nova.

Una crisi que ja no té els pols d'intensitat en el desastre ecològic i en els pilots de blocs que circumden les ciutats amb barris dormitori anònims i dantescos, mancats de tota mena d'equipaments socio-culturals i on els joves aprenen a viure en la més inhòspita de les autopistes de la soledat i del consum col·lectiu com a salvavides asfàltic. Tot això, avui, és assignatura pendent.

Els problemes de les metròpolis i dels joves que hi viuen i el marc territorial on hauran, i haurem, de dissenyar produccions culturals eficaces i contundents són uns altres. Vegem-ne algunes característiques.

la crisi econòmica estructural

En unes ciutats on el tant per cent de l'atur juvenil és escandalós i fa impossible, d'entrada, una mínima *independència econòmica*, que és imprescindible per poder-te dedicar a la invenció i a la creació cultural i estructural, poca cosa es pot fer. A tot això, afegiu-hi les economies submergides i els desequilibris econòmics —que cada dia seran més grans— entre àrees metropolitanes

i ciutats pròximes, els quals estan motivats per les zones de creixement industrial... La crisi —ja ho hem assumit— no és passatgera com la primavera, sinó estructural. I això, amics, fa variar les alegres polítiques d'intervenció cultural que els joves ens proposàvem a finals dels setanta, quan pensàvem que, al cap d'uns quants anys, tornariem a una economia passable.

la crisi de l'administració del benestar

Els joves demanen i necessiten, per tant, més serveis personals i comunitaris: equipaments, beques, gratuïtats... Però els de l'Administració els diuen que no hi ha diners per a tots aquests serveis, que això de l'Administració del benestar s'ha acabat... Misteri! Hom pensava que amb això de la democràcia la gent i els joves podrien obtenir serveis —els que els convinguessin— dels recursos fiscals institucionals. Doncs no. Els que manen diuen que no! No hi ha diners. Però hom pot constatar que els pressupostos de l'Administració creixen cada any! ¿On van a parar les peles? ¿Per quins set sous no es dediquen a allò que els ciutadans joves necessiten? ¿Per què només creixen, desmesuradament, els capitals militars i els de la construcció? Una opció d'intervenció ha de començar per l'economia i la legislació. La resta són bons propòsits.

proliferació de subcultures

La ciutat burgesa industrial estava molt estratificada. Cada sector tenia els

LA MÚSICA ÉS IMPORTANT PER ALS JOVES

seus esbarjos i zones, els seus gustos i la seva producció propis. S'ha acabat la ciutat burgesa! La metròpoli postindustrial ha potenciat una quantitat ingent de tendències, gustos, necessitats, claus i especificitats, nascudes i alimentades en els últims anys de la ciutat burgesa industrial. Avui és impossible de parlar d'un *estil únic* de cultura metropolitana. Les metròpolis han esdevingut *mosaics riquíssims i contradictoris* on es barregen estils contraposats que demanen atenció i pacte.

Per això cal canviar molts mètodes d'anàlisi i treball. Els grans sistemes i programes ja no ens serveixen, sobretot si han estat dissenyats i pensats pels de dalt. En tot cas hem de treballar, com en els trencaclosques, per parts i segments: la ciutat n'és el conjunt. Però cada fragment és, també, territori cultural urbà.

les noves tecnologies comunicatives

El vídeo, l'ús personal de la informàtica i la telecomunicació potencien un dels drames més tristos de les nostres ciutats: *l'individualisme*. Però no perquè siguin estris pejoratius —de cap manera!— sinó per l'ús que en fem. Un ús unidimensional i privadíssim que implica que el *cara a cara*, o la relació interpersonal base de la vida d'una ciutat —la ciutat és àgora!— se'n vagi al carai si no hi dediquem recursos. Paral·lelament, la tecnologia comunicativa, la intel·ligència artificial, els processos d'informatització, etc., comporten i generen noves formes de pensar la realitat, de veure el món i d'apropiar-se'l.

¿Com agafem tot aquest paquet nou, inconegut, en les polítiques d'intervenció juvenil metropolitanes, i en fem material d'intervenció? Oblidar-ho vol dir una cosa molt senzilla: tornar a *la masia de les cobles* i a la soledat dels *pastors informatitzats*. Trista fi per a unes ciutats que no van saber produir a temps estructures d'interrelació cultural que hi possessin remei!

pèrdua de la identitat cultural local

La internacionalització de l'economia i la nova divisió del treball a escala mundial fan que ja no es puguin controlar els processos fonamentals de l'activitat —i per tant de la vida— a Catalunya. La cultura local, d'arrel històrica, i la seva projecció dinàmica cap al futur gairebé ja no tenen res de nou a dir. Especialment els joves ho saben prou bé quan consumeixen la cultura de la societat transnacional i transurbana que els envaeix i posseeix, la qual implica,

molt sovint, la pèrdua del significat social i cultural del que és i representa la ciutat/país i el creixement d'una esquizofrènia col·lectiva entre la cultura quotidiana, viscuda com a local, i la «trans», sentida, en el millor dels casos, com a colonitzadora. ¿Com es vertebrava aquesta necessitat de la identitat local amb la internacionalització econòmica i cultural?

la bancarrota de la societat civil

Avui es parla molt de la societat civil en la qual hem viscut. Era una societat sorgida de la civilització burgesa que propugnava el pluralisme i les virtuts cíviques que facilitaven el fet d'enriquir-se i d'autocontemplar-se. I també feien possible viure mitjanament bé en el món amb els draps calents de la tolerància, l'individualisme, la privadesa, la llibertat contractual, el respecte a la llibertat privada i un respecte diferencial cap a les classes dominants. La societat civil no era gran cosa com a mo-

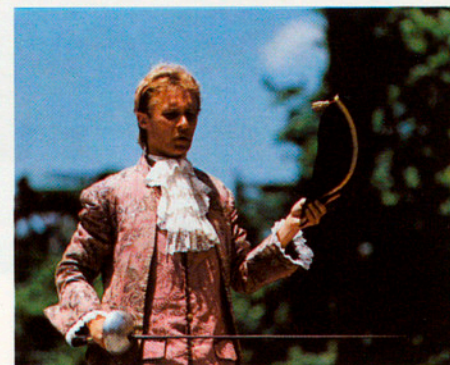
LES NOVES FORMES D'EXPRESSIONS ES REVELEN COM UNA NECESSITAT

ral, però va bastir un món un pèl millor que el d'abans amb una onada, per exemple, d'extraordinària expansió econòmica, tècnica i científica, una autocrítica socialista i una oposició política... Per dir-ho d'una altra manera: la societat civil, de la qual tant es parla avui en alguns cercles sòcio-polítics, no és res més que la *plasmació social del liberalisme*, de la civilització liberal. Malgrat que ara ja és una societat agònica, encara hi vivim. Segurament el seu adéu més sonat és l'exaltació del *Jo*, que tot ho omple. Del jo i de les produccions culturals que se'n deriven i que li donen esplendor: moda, cos, privadesa, estatus...

Però des de la pròpia agonia, la societat civil veu com neix un nou model social: la *societat gremial* —la qual en conserva molts tics i llenguatges— que ha estat analitzada amb precisió per Salvador Giner. Hi continua havent pactes entre els individus amb contractes raonables. Però, ep!, aquesta és

la diferència: cada vegada hi ha menys moviments socials que surten de la realitat sòcio-cultural d'avui. Els moviments ja no són fruit d'un humus moral ambiental —civil. Són, més aviat, fruit i producte de grups organitzats, gremis o corporacions que defensen esferes específiques d'interessos. I encara, pacíficament, es van repartint —desigualment— béns, honors, serveis i la comercialització de productes culturals.

Estem, en definitiva, en un temps de particularisme col·lectivista on el que compta és l'interès específic de cada grup organitzat com a nou criteri d'elaboració, dia a dia, d'un nou àmbit moral i un nou entorn sòcio-cultural. Els diversos particularismes col·lectius estableixen els límits de la nostra llibertat i els objectius de la nostra conducta mitjançant tempteigs i negociacions. Així, els comportaments individuals i racionals van essent substituïts pels gremials. El canvi fa pensar i sotraga una manera d'entendre les produccions culturals a tots nivells.

Moviments com ara l'ecologista, el pacifista o el feminista ho han vist lúcidament i han lluitat, amb vent i mala mar, contra la capacitat organitzativa dels seus oponents: esglésies, exèrcits, interessos econòmics patronals o sindicals i altres forces institucionalitzades. En la seguretat fictícia i l'escut de la societat civil no tot són flors i violes.

l'envelliment del sistema polític

Els partits són cada vegada més una agrupació d'electors. Ja no expressen els valors i els interessos dels nous moviments socials que acollien fa un temps. Són aparells per a l'elecció i el funcionament de la democràcia. Això implica, és clar, una descomposició d'aquests moviments per manca de suport institucional i una pèrdua de legitimitat, cada vegada més gran, de les institucions democràtiques, incapaces de crear, per obstacles burocràtics, es-

estructures de participació popular. També comporta un creixent escepticisme dels ciutadans pel que fa a les opcions polítiques. Així, doncs, hom abandona la militància i la participació i els joves passen de tot: ni aquesta història —i el seu conflicte— ni les seves ciutats —i la seva vida— no els afecten. I és en les entitats, grups i associacions on es produeix la cultura!

Com genets apocalíptics d'una nova crisi urbana que —si no ens volem trobar amb una nova assignatura pendent— cal parar, intervenint-hi, l'atur i el treball submergit, els barris desassistits, els joves sense horitzons, la comunicació en soledat, les significacions culturals diluïdes en el transnacional, l'escepticisme democràtic transformat en desesperació política, la societat civil de rebaixes..., demanen un plantejament racional i nou. Perquè la crisi urbana és nova. I els problemes i les il·lusions dels seus joves habitants són diferents i nous. I noves i decidides han de ser les intervencions si encara volem, malgrat tot, facilitar als joves la

A QUI O A QUÈ ES GIREN D'ESQUENA ELS JOVES?

creació d'una cultura seva, autòctona i més lliure.

el temps lliure dels vuitanta és un temps diferent

Les intervencions municipals, d'associacions, d'entitats i d'institucions en la cultura de consum o de creació s'han cenyit al temps lliure, a l'oci. Un temps lliure, però, que ja no és ben bé dels joves. Per què?

Estem encara marcats per les aportacions extraordinàries que es van fer, a l'entorn dels seixanta i amb la contracultura, sobre el temps lliure com un temps de plenitud on hom disposava de temps i hom s'organitzava la vida a l'entorn de les activitats socials, el *bricolage* creatiu... El temps lliure, l'altra cara de la moneda del temps de treball, aviat va prendre forma industrial i consumista. Per alguns aquest consum era objecte de crítica i adoptaven opcions alternatives; per la majoria, va inaugurar la societat del consum.

Les coses, en els vuitanta, ja no són així. El treball —la cara forta de la moneda, el fonament de la vida i d'una societat— ha canviat: ja no naixem i vivim per tenir un treball! I, si ha canviat el treball, el temps lliure dels seixanta ha quedat malparat, gairebé inservible. I, amb ell, els mètodes i els estils de la producció cultural.

augment del temps lliure

La reunió dels ministres de Cultura d'Europa a Berlín, el maig del 84, constata el creixement del temps lliure com a conseqüència de l'automatització i de la informàtica.

Un cop d'ull a la situació del treball i de l'oci a la Catalunya ciutat ens diu que la reducció progressiva de la jornada laboral, l'atur tecnològic, el fracàs escolar, els joves sense perspectives de feina..., ens condueixen en una situació impensable al començament dels setanta: anem cap a una setmana laboral de trenta-cinc hores de feina, quan hi hagi

sort, i de cent trenta hores d'oci! Pel que fa a l'escola, la reducció del temps de classe i un ensenyament cada dia més tecnificat i informatiu... ens porten en un temps lliure llarg i difícil i un temps d'educació amb minsos continguts de socialització i de valors culturals de participació. En definitiva, l'*Homo faber* d'ètica puritana i productivista, el ciutadà de Catalunya amb mentalitat de senyor Esteve entranyable i d'Estevet amb uns anys de bohèmia juvenil com a pròleg a la iniciació al negoci, s'enfonsa i cedeix davant de l'*Homo ludens*, amb una ètica no apresada a cap escola.

canvi de significat personal i social del temps lliure

Els que ara som grans i passem per tècnics, polítics, professionals, inventors..., ens hem educat i hem lluitat per un temps de treball i un temps d'oci. I malgrat que la situació és diferent, continuem estructurant l'educació/es-

cola i el temps lliure/cultura en el mateix sentit que la pensàvem, la sentíem i la vivíem nosaltres. No pot ser!

Segurament no hem paït, atabalats per les nostres feines, l'arribada de la societat de l'oci, somniada durant els nostres juvenils i contestataris seixanta. Però ha arribat de la manera més impensable: sense lluites i conquestes. Senzillament, ens l'han imposada a partir del dia en què, amb un gest simbòlic i espectacular, els àrabs varen tancar l'aixeta del petroli.

Certament, hi ha un canvi de significat personal i social del temps lliure. Avui ja no és el temps de la plenitud, el del descans industrial per tornar a la feina, el temps per al consum... I cal, per això, iniciar un treball d'intervenció sòcio-cultural que faciliti canvis de mentalitats —un treball de cultura, sí!— que apropi la ciutat al seu oci. Que els ciutadans el vulguin com un temps per guanyar i no com un temps per perdre. El temps lliure no és un temps de derrota. És un temps per fer ciutat. Per fer-nos i sentir-nos més joves en acció.

Més veïns. Més pròxims. Però no més neuròtics en no saber què fer del nostre oci!

apareixen noves indústries de temps lliure prefabricat

Estem en una situació en què a Catalunya ja hi ha empreses i indústries que planifiquen i intervenen, amb nous models d'oferta, per fer de l'oci un centre econòmic important. Així, els experts ens diuen que un jove, malgrat la crisi econòmica i l'atur, gasta unes mil pessetes per setmana. Fem números. Si calculem que els joves d'aquest país gasten sis milions setmanals i més de tres-cents dotze milions l'any, és molt raonable que els experts en *marketing* estructurin un mercat important. Aquestes indústries troben en les 17 hores i 25 minuts de publicitat televisiva mensual i en les 11.500 hores de publicitat en més de 200 emissores de ràdio un suport inqüestionable. I les ciutats de Catalunya són la clau i un dels nuclis del

gran mercat estatal: una Boqueria de *gadgets* i reclams.

Les indústries, doncs, aniran revivificant zones de ciutat, privatitzant-les i transformant-les en espais comercials, car l'oci serà més rellevant que el temps d'ocupació. I per fer tot això, les indústries culturals hauran d'apostar molt fort: s'hauran de convertir en un instrument d'*enginyeria socio-cultural* contundent enfront de les pobres polítiques culturals. La cultura —l'estil de viure a les ciutats de Catalunya— la marcaran unilateralment les lleis econòmiques del mercat cultural i, en conseqüència, la cultura adquirirà un estil de ciutat/país, que ens era propi. Amb tots els missatges ideològics colonitzadors que això comporta, si no hi intervenim més decididament i si el sector privat i públic no treballem i planifiquem conjuntament, Nova York és a la cantonada.

els temps lliure en l'estratosfera del plaer, la creació volada i l'angèlic *endavant*, que es fa camí al caminar. Sense les tortures i les pallisses de certes esquerres dels seixanta, hem de tocar de peus a terra i buscar i planificar solucions imaginatives o autòctones —per què no?— d'àmbit local per a una ciutat/país com a proposta realitzable, amb recursos d'infraestructura i potencialitats per a l'ús d'una ciutat com a oci urbà.

un oci àudio-visual i biosedentari

El temps lliure a les ciutats ha estat, fins fa ben poc, peripatètic: els joves, especialment, no acostumaven a quedar-se a casa. El seu oci era el cinema, l'associació/partit, la banda, la colla d'amics... Les tres hores de tele diàries de consum, en vies del rècord americà

una nova associació, en el muntatge d'una activitat socio-cultural, en un temps personal actiu, en l'espectacle, en el reciclatge... Si més no, per allò tan suat i trist de «a lo perdido sácale lo que puedas». I el que no poden els joves és perdre un temps bàsic per a la interrelació i l'aprenentatge i la vivència social i cultural.

I per fer això calen unes polítiques de joventut més serioses i rigoroses que les que tenim.

la cultura, també està en crisi?

No sóc dels que pensen que estem en crisi total. Us ben asseguro que no tinc la sensació de crisi. Crec que als seixanta o setanta teníem uns maldecaps que vàrem intentar resoldre. Ara en tenim uns altres que, ben mirat, compten més perquè són més gruixuts a causa de

ELS ESPECTACLES A L'AIRE LLIURE HAN REVIFAT ELS ÀMBITS URBANS

cal buscar sortides imaginatives a l'oci forçat

Parlem d'imaginació. Imaginació pràctica és l'informe Schwartz i el document sobre polítiques culturals de Bremen. Imaginació és el toc d'alerta del govern italià, que recorda que de cada deu ciutadans n'hi ha quatre de pensionistes. Imaginació també són la resolució del govern danès que ofereix possibilitats de retornar a l'escola els tallers ocupacionals per a joves, el salari ciutadà que paguen alguns països i l'intent de fer una política d'acció socio-cultural lligada a l'ensenyament, la sanitat, l'esport, la diversió, l'urbanisme..., per més que les solucions no siguin fàcils. Parlem d'imaginació, sí. Però oblidem-nos, d'una vegada, de les fantasies.

De totes maneres penso que cal, especialment avui, buscar, si més no, actuacions contundents i planificades per disculpar les víctimes de l'oci forçat sense caure en una pedagogia/intervenció de l'oci que encobreixi les desigualtats socials i les economies injustes. Massa sovint hem presentat la cultura i

de sis, ens confirmen que anem cap a una cultura/temps lliure biosedentària, oposada a tot el que sigui ús de la ciutat i veïnatge. Psicològicament i socialment és alarmant, car ens mutila: ens compartimenta, enclaustra i ens priva de tota interacció social cara a cara, indispensable per fer ciutat. Aïllats en l'autoprogramació de la cultura àudio-visual, potènciem només allò que ens interessa, sigui Bach, Visconti o Bossé. Films S o de papallones. És igual. El cert és que una cultura àudio-visual sedentària i autoprogramada, cada dia més en voga, consolida i perpetua fosses culturals, estratifica socialment i econòmicament, perquè hi haurà qui, tenint més mitjans, tindrà més informació. I ja se sap, informació és poder.

Si fins ara el temps lliure ha estat un temps bàsicament per al consum/descans, ens cal repensar el temps lliure com un espai on potenciar actituds de solidaritat, de participació, d'aventura, de cooperació, de creació... perquè es transformin en un temps de desenvolupament comunitari. Perquè és, ja, un temps llarg per dedicar-lo a viure la ciutat, a treballar voluntàriament en

la manca d'intervenció socio-cultural i econòmica a temps.

Sóc, això sí, dels que pensen que estem, *per sort*, en un temps de canvi. I que en un temps de canvi cal *innovar* o morir. I em neguiteja la política vaticana de polítics, interventors, presidents, gestors... socio-culturals que s'han ofegat i amaguen la seva impotència en la prudència. Mala cosa i bon mètode per anar acumulant problemes. I dic això perquè no crec que ni les ciutats, ni el temps lliure, ni la cultura estiguin en crisi. Simplement, estan en una situació diferent. Si parlem, però, de produccions culturals metropolitanes em cal fixar alguns punts de referència: on som?, quina cultura tenim?... Vosaltres mateixos, amb aquests materials ordenats per blocs, construïu-vos l'entrepà socio-cultural, amb un estil postmodern, transvanguardista o clàssic. Us asseguro que m'és igual.

el desconcert cultural

Un cop d'ull a la producció cultural i a la participació socio-cultural de les

ciutats ens diu que hi ha un cert desori entre pintors, cineastes, pensadors, líders juvenils, polítics i professionals de la cultura. Ningú no sap gaire què fer, per on tirar, i han perdut, tots plegats, aquella seguretat que els donava l'art abstracte, el cinema d'art i assaig, la ciència, l'associacionisme com a entitat, l'estructuració d'una política cultural nova... En el fons, ningú no ho amaga, ens hem trobat que la terra ferma de les ideologies que trepitjàvem ha resultat que no tenia sorra i que, en alguns casos, era aigua. Tant que hi havíem cregut! Tant que hi havíem exposat! Fins i tot les ciències més incontaminables i fora de tota sospita, com ara l'economia i la sociologia, fan aigües i no ens serveixen tal com pensàvem. La universitat és un pàrquing de ciutadans que descansen en el si d'un dinosaure que sap, però que ja no hem partit del seu saber. I n'hi ha molts que busquen

A LA SENSACIÓ DE COMUNITAT, HI HAN CONTRIBUTIT MOLT MÉS ELS ESPECTACLES DE MASSES QUE NO PAS ELS TRADICIONALS

refugi contra tot en les noves tecnologies que ens espanten i que, ahora, mitifiquem.

avui la cultura metropolitana és barroca

Davant d'aquest paisatge després de la batalla hi ha qui, com ara Josep Ramoneda, parla d'una cultura nova i urbana: una cultura barroca. Més que etiquetar de crisi la cultura, o allò de la cultura de la crisi i altres subtilitats lingüístiques, m'agrada la proposta i em sembla lúcida.

Estem, certament, en uns anys vuitanta de confusió. Però també estem en uns vuitanta d'una riquesa inesperada. Per què? Perquè estem aconseguint quelcom que alguns somniaven de fa temps: un aiguabarreig cultural que confongui els límits de l'alta cultura o d'élite amb la cultura de participació o democràcia cultural i la difusió cultural amb l'animació socio-cultural... Perquè, cal dir-ho sense embuts: avui tot és vàlid i no hi ha cap sacerdoci cultural revestit de cànon o d'intel·lectual orgà-

nic que s'atreveixi, honestament, a excomunicar per petit-burgès o per possibilitista, per roig o per carca, a qui amb coratge busca sortides, les prova i les avalua.

el punt final d'una modernitat político-ideològica

Perquè aquesta és la qüestió: les ideologies nascudes a l'entorn de la Il·lustració del segle XVIII i que han configurat el món modern han mort en el transcurs dels anys setanta, després de celebrar una gran fi de festa el Maig del 68. I aquí, cal que no siguem mesquins. La modernitat ens ha portat un món millor i més lliure. Però ja no dona més de si, per més que aquestes ideologies i mètodes encara continuïn governant el món.

Continuen. En els governs i en els

la lucidesa, condueix irrevocablement al pessimisme?

Gairebé. Però no inexorablement. No sé, però, què van contestar uns estudiants en l'examen que un professor de filosofia, «pistat», els va fer a partir d'aquest enunciat. La meua resposta, en tot cas, hauria estat que gairebé sí.

Ens cal, avui, a les ciutats de Catalunya ser lúcids. Molt especialment els qui ens dediquem a la intervenció socio-educativa, cultural..., entre els joves. I per no deixar el professor francès en explicacions casolanes, invoco Hegel, aquell Hegel per qui la cultura es forma a partir de la manera *com desitgem*, a partir de la manera *com treballem*, a partir de la manera *com parlem*. Aquests tres puntals donen coherència a una manera de fer, estar i pensar, i ens permeten diagnosticar una cultura diferenciada.

programes d'actuació municipal. En les intervencions de molts gestors i animadors juvenils. En les empreses. En el subconscient de les ciutats. I continuem aplicant vells criteris a noves coses, oblidant que, per exemple, els joves d'avui, en el seu individualisme i univers privat diferent, tenen molt poc a veure amb els criteris i ideologies amb què preparam polítics d'intervenció cultural.

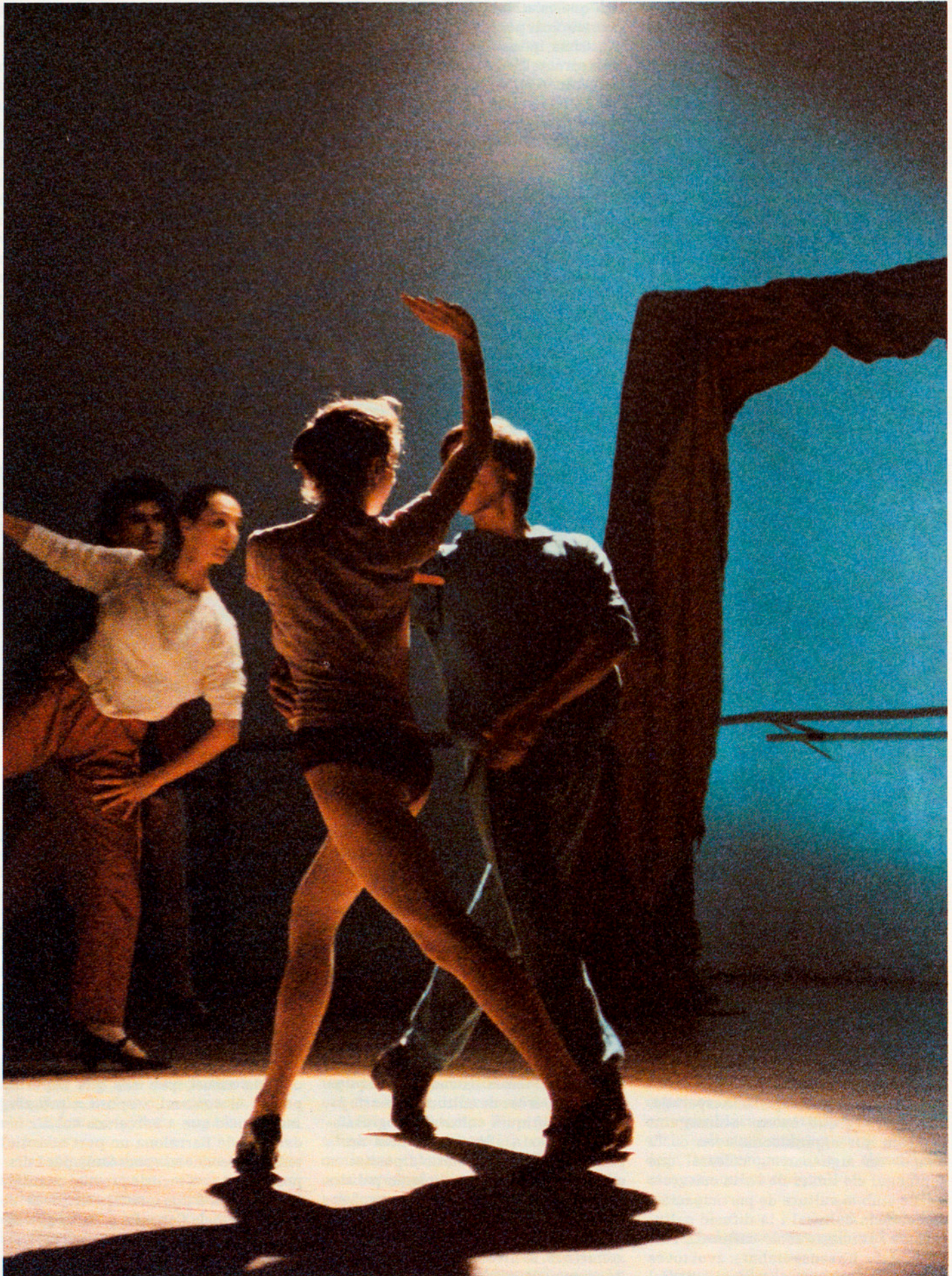
I el barroc —la lectura de l'aiguabarreig cultural modern— ens diu que ens cal buscar noves respostes i noves sortides a problemes nous i no aplicar velles receptes a problemes diferents.

Pensar, doncs, de nou. Aquest és el repte quan tenim estructurats equips de govern, àrees de cultura, àrees de joventut, polítiques culturals progressistes... Tornar a allò que en nom de la praxi havíem abandonat o dipositat en el seny de l'intel·lectual/tècnic/polític/animador orgànic. Tornar a pensar sense por. Sense por de quedar-nos en calçotets, sense punts de referència a què atènyer-nos, a invocar i on aferrar-nos. Buscant nous mites, espais, llocs, interpretacions...

una cultura transurbana

I aquí permeteu-me que apunti un parell de notes per a la reflexió. Les ciutats de Catalunya han de fer una opció decidida, i no tan sols en el discurs, d'obertura. Això és, han de ser unes ciutats *competitives* a nivell europeu. Han d'apllistar-se en això que alguns anomenem *Europa transurbana*: ciutats que avui opten pel futur. Altrament, les nostres ciutats seran ciutats marginals. O esdevinim un punt de referència o esdevindrem un espai de concentració de pobresa econòmica, social i cultural, quantitativament i intensiva.

I això vol dir *intervenció*. L'equilibri ciutadà actual, per més que molts es pensin el contrari, s'oposa a progrés. Intervenció que a Barcelona vol dir fer del port de Barcelona un port atlàntic, tenir una economia com Singapur i disposar d'una cultura de prestigi com Milà o París i d'una política de joventut valorada pel Consell d'Europa i la UNESCO..., per més que soni a conte. Ja fa massa que tenim sobre la taula de les actuacions el pot de les essències catalanes, que, no ho dubteu, més que bon

LA DANSA, EL REDESCOBRIMENT D'UN NOU LLENGUATGE PER COMUNICAR-SE

gust cada dia denoten més un cert regust, agre. Això pel que fa a Barcelona. I pel que fa a Terrassa, l'Hospitalet i Cornellà...

cultura des de l'Administració, cultura de societat civil

Perduda la confiança en la referència de l'estat/municipi i —no cal entrar aquí en l'anàlisi— perduda l'estructura d'una societat civil forta burgesa i industrial, ens hem quedat tots plegats una mica penjats, sense que ningú ens ajudi i amb tots els maldecaps dels adolescents.

Perquè cada dia veig els joves més diluïts en el conjunt sòcio-cultural. Avui, l'intent de marcar un territori juvenil que molts de nosaltres vàrem intentar assenyalar i mostrar ha perdut vigència. En tot cas és un territori per al consum i l'engany, un territori de pre-jubilació.

Per això penso que hem de tenir luci-

L'atur ha provocat, en els adults i molt especialment en els joves, un empobri-ment de l'entramat social i cultural com a conseqüència de la pèrdua de la càrrega simbòlica que portàvem i del canvi de comportaments col·lectius: anem cap a posicions ultraindividuals, de les quals només podrem sortir amb un plus de generositat ciutadana per reafirmar i reedificar, amb l'esforç que calgui, una nova convivència civil que asseguri la llibertat enfront dels totalitarismes sempre àvids d'aprofitar situacions com la que ens trobem.

Cal, doncs, un estil cultural, uns valors de ciutat i personals que, abans que res, ens facilitin, amb tota la lluita que calgui, un estat d'opinió i vivència que doni consistència i valor al canvi del treball per l'ocupació personal. I això, tots ho sabem, genera pessimisme. I molt d'oportunisme empresarial.

Com també genera pessimisme l'economia de desigs en què ens movem i el mateix ús de la llengua, cada dia més vulnerat per la universalització dels

que li pertoca i la Societat Civil on ha de ser, sabent que totes dues avui estan malparades, podria ser un dels bons exercicis per plantejar-nos des d'aquí polítiques i programes culturals amb els joves: programes de produccions culturals.

per una nova cultura

Aquest exercici ens portarà, estigueu-ne segurs, a una nova concepció de la cultura política i de la política cultural. Però per fer-ho ens cal, urgentment, practicar un parell de coses:

—*Tornar a pensar.* I retornar, des de l'Administració, el pensament a la ciutat, a la societat civil, malgrat que estigui també ferida de mort. Raonar, doncs, i no amb una raó política partidista.

—*Desconfiar del que hem fet.* De tot el que hem fet fins ara, que no vol dir renunciar-hi ni menysprear-ho. En tot cas, proposar una anàlisi crítica i afirmativa que usi com a eina la raó i la

QUINA TECLA CAL TOCAR PER ALBIRAR EL FUTUR?

desa per situar el col·lectiu dels joves sobre el conjunt de la cultura de la ciutat que passa, avui, tant si es parla i actua en la cultura d'élite/espectacle/consum com si es fa en la participació sòcio-cultural, per la manera com treballam com a societat, com a ciutat/intervenció.

I aquí enllaço amb una de les constants que han anat apareixent com un leitmotiv d'estructura bàsica sòcio-cultural: l'atur. O, si voleu, per anar presentant allò que avui sembla irremissible: anem, ja hi som, cap a unes ciutats on no treballa ni treballarà tothom.

L'atur, llavors, des de la cultura —si entenem per cultura una manera de fer, de viure, de comprendre, d'estar en el col·lectiu social o de crear-lo—, se'ns presenta com una indefensió, una pèrdua de l'horitzó confortable on volien/volem instal·lar-nos, com un enfosament de les il·lusions que donaven perspectiva a Catalunya i als seus joves.

mitjans de comunicació que xoquen amb els intents de recuperació d'arrels i identitats que la indefensió de l'atur, especialment, ens provoca.

Això fa que la cultura que jo dic de participació trontolli perquè trontollen els mateixos valors de la quotidianitat. En voleu alguns exemples? Els joves romanen a casa seva perquè han trobat un cert equilibri entre una certa llibertat individual de fer el que volen o poden i la seguretat o protecció que necessiten davant l'economia, l'afecte... Cada dia són més usades i estimades les indústries del cos en totes les seves facetes: gimnàstica, macrobiòtica, dansa, massatges i moda. Han perdut tot crèdit accions tan nobles fa un temps com militar per un creixement del progrés, la llibertat o la solidaritat...

I, si ens fem amb la cultura culta, ¿com us expliqueu l'interès desmesurat per retornar a la pintura/pintura, a l'arquitectura/arquitectura?

Refer. Situar l'Administració en allò

ciència. Cal discutir el que hem fet, ben sovint intuïtivament, per avançar cap a una nova cultura, més crítica i positiva que no vulgui millorar el futur, sinó que bàsicament millori el present. El present dels joves d'ara.

—*Pactar.* No com a mètode per sortir airosos dels conflictes, sinó per trobar els punts d'equilibri entre cultura política/civil i política/cultura/intervenció. Pactar entre àrees municipals, diputació, Generalitat, Estat central, empreses, sindicats, col·legis professionals, associacions..., per renovar un pacte social que sigui un nou contracte entre i per als joves metropolitans. ◀

TONI PUIG,

Director de l'Institut Municipal d'Animació i d'Espai de l'Ajuntament de Barcelona. Ex-director de la revista *Ajo-blanc*.

